

was voor de Japanners van speciale betekenis omdat zij daar onmiddellijk vliegtuigen konden stationeren waarmee zij o.m. boven de Javazee alsook boven Java gingen opereren. Het was dan ook van Kendari uit dat Soerabaja en de belangrijkste vliegvelden op Java van begin februari af gebombardeerd werden.

Tegelijk met Menado, op 11 januari dus, werd Tarakan van Davao uit aangevallen door de Sakagoetsji-brigade – delen van diezelfde brigade veroverden twee weken later Balikpapan (zowel in Tarakan als in Balikpapan waren de aardolie-installaties vernield) en ruim twee weken later, daags nadat Makassar viel, Bandjermasin.

De verovering van Kendari, Makassar en Bandjermasin hield een ernstige bedreiging in voor de bondgenoten die inmiddels op Java een gemeenschappelijke Amerikaans-Brits-Nederlands(*Dutch*)-Australische bevelsorganisatie hadden geschapen, *Abda-Command*, met de Britse generaal Sir Archibald Wavell als opperbevelhebber: hij diende de verdediging te coördineren van een gebied dat zich (zie kaart XI op de pag.'s 706–707) in een wijde boog uitstreckte van Birma tot de Noordaustralische havenplaats Darwin. Singapore en Darwin waren bij Indië de belangrijkste steunpunten van die boog. Singapore werd in de loop van januari steeds sterker bedreigd door de op Malakka snel oprukkende Japanners – eind januari waren de verdedigers op het eiland Singapore samengedrongen. De grote havenstad viel op 15 februari, de dag waarop delen van de 38ste divisie, uit de Baai van Camranh aangevoerd, zich met steun van parachutisten meester maakten van Palembang waar de vernieling van een van de twee grote raffinaderijen mislukte.

Aan deze snelle Japanse vorderingen verbond Wavell de conclusie dat Java niet te houden was en dat twee Australische divisies die naar dat eiland onderweg waren, beter naar elders gedirigeerd konden worden; deze conclusie, op 16 februari door hem voorgelegd aan het college dat de Geallieerde strategie was gaan bepalen, de *Combined Chiefs of Staff*, werd onderschreven. *Abda-Command* werd als uitvloeisel daarvan op 25 februari opgeheven, waarna de verantwoordelijkheid voor de verdediging van Indië weer bij het Nederlands-Indisch gouvernement kwam te berusten, t.w. bij van Starckenborgh als opperbevelhebber, in feite bij generaal ter Poorten voor de strijd te land en bij admiraal Helfrich voor die ter zee – beiden konden daarbij beschikken over de nog in Indië aanwezige Britse, Amerikaanse en Australische strijdkrachten.

Er was inmiddels op Java een aantal moderne Amerikaanse bommenwerpers aangekomen, de meeste via de Atlantische Oceaan, Afrika en de Indische Oceaan overgevlogen, en er waren moderne Amerikaanse jagers